БОГД ХААНЫ ОРДОН МУЗЕЙ ТБАГУТҮГ
Богд Жавзандамбын гудамж, Хан-Уул дүүрэг,
Улаанбаатар хот, 17032
Утас: 342195, Факс: 342195
Цахим шуудан: info@bkm.moc.gov.mn
Цахим хуудас: bkm.moc.gov.mn

2026.08.17 №88

танай_____-ны №_____-т

「СОЁЛЫН ӨВИЙН ҮНДЭСНИЙ ТӨВ-」
ИЙН ЗАХИРАЛ Г.ЭНХБАТ ТАНАА

Танд хүргүүлэв.
Хэтэх.
15/хүн/
2026-

「Үнэт дурсгалт зүйлийн зэрэглэлд
нэр дэвшүүлэх үзмэр」

Танай байгууллагаас ирүүлсэн 2026 оны 6 дугаар сарын 04-ны өдрийн 01/361 тоот албан бичгийг хүлээн авлаа.

Монгол Улсын Соёлын сайдын 2022 оны 10 дугаар сарын 06-ны А/348 дугаар тушаалаар батлагдсан “Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг үнэт дурсгалт зүйлийн зэрэглэлд нэр дэвшүүлэх, хянан шийдвэрлэх журам” хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд 2026 онд манай музейгээс үнэт зэрэглэлийн дурсгалд нэр дэвшүүлж буй үзмэрийн нэрсийн жагсаалтыг маягтын дагуу хүргүүлж байна.

Хавсралт.....хуудас

Богд хааны ордон музей ТБАГ
Удирдлага
Захирал
Цэгмэд Гүнчиниш
2026-08-17 07:43:10

Богд хааны ордон музейн "Үнэт дурсгалт зүйлийн зэрэглэлд нэр дэвшүүлэх" дурсгалын жагсаалт

2026 оны 07 дугаар сарын 31-ний өдөр

Д/д	Үзмэрийн нэр	Хувийн дугаар	Тоо ширхэг	Хэмжээ	УБМС-ийн дугаар (RCH программын)	Судлагдсан, сурталчлагдсан байдал	Саналын үндэслэл
1.	Аюуш	24-2-01	1	44х28см 82х39см	00539	1926 оны 4-р сарын 1-ний өдрийн МАН-ын Төв Хороо, Засгийн Газрын тогтоол шийдвэрээр хамгаалалтад авсан. Сэргээн засварлагдаж байгаагүй. Хуулбар хийгдэж байгаагүй. БХОМ-н үзмэрийн бүртгэл данснууд /1980, 1997-1998, 2007-2008 он, 2018-2019 он/	Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг үнэт Дурсгалт зүйлийн зэрэглэлд нэр дэвшүүлэх, Хянан шийдвэрлэх журамын 2.1. –ийн дараах шаардлагад нийцсэн. үүнд: 2.1.1.эх хувь байх; 2.1.2.тухайн төрлийн дурсгалт зүйлийн гол төлөөлөл байх; 2.1.3.Монголчуудын язгуур эрх ашигт харшлахгүй байх; 2.1.4.өмчлөлийн маргаангүй байх; 2.1.5.судалгаа, эрдэм шинжилгээний эргэлтэд орсон байх; 2.1.6.соёлын өвийн бүртгэл, мэдээллийн санд бүртгэлтэй байх.
2.	Аюуш	24-2-17	1	Өн62см Өр43см Өн124см Өр67см	00573	1926 оны 4-р сарын 1-ний өдрийн МАН-ын Төв Хороо, Засгийн Газрын тогтоол	Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг үнэт

						шийдвэрээр хамгаалалтад авсан. Сэргээн засварлагдаж байгаагүй. Хуулбар хийгдэж байгаагүй. БХОМ-н үзмэрийн бүртгэл данснууд /1980, 1997-1998, 2007-2008 он, 2018-2019 он/	Дурсгалт зүйлийн зэрэглэлд нэр дэвшүүлэх, Хянан шийдвэрлэх журамын 2.1. –ийн дараах шаардлагад нийцсэн. Үүнд: 2.1.1.эх хувь байх; 2.1.2.тухайн төрлийн дурсгалт зүйлийн гол төлөөлөл байх; 2.1.3.Монголчуудын язгуур эрх ашигт харшлахгүй байх; 2.1.4.өмчлөлийн маргаангүй байх; 2.1.5.судалгаа, эрдэм шинжилгээний эргэлтэд орсон байх; 2.1.6.соёлын өвийн бүртгэл, мэдээллийн санд бүртгэлтэй байх.
3.	Аюуш	24-2-42	1	Өн83см Өр54см Өн150см Өр77см	00587	1926 оны 4-р сарын 1-ний өдрийн МАН-ын Төв Хороо, Засгийн Газрын тогтоол шийдвэрээр хамгаалалтад авсан. Сэргээн засварлагдаж байгаагүй. Хуулбар хийгдэж байгаагүй. БХОМ-н үзмэрийн бүртгэл данснууд /1980, 1997-1998, 2007-2008 он, 2018-2019 он/	Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг үнэт Дурсгалт зүйлийн зэрэглэлд нэр дэвшүүлэх, Хянан шийдвэрлэх журамын 2.1. –ийн дараах шаардлагад нийцсэн. Үүнд: 2.1.1.эх хувь байх; 2.1.2.тухайн төрлийн дурсгалт зүйлийн гол төлөөлөл байх; 2.1.3.Монголчуудын язгуур эрх ашигт харшлахгүй байх;

							2.1.4.өмчлөлийн маргаангүй байх; 2.1.5.судалгаа, эрдэм шинжилгээний эргэлтэд орсон байх; 2.1.6.соёлын өвийн бүртгэл, мэдээллийн санд бүртгэлтэй байх.
4.	Аюуш	24-2-40	1	168х126см 315х184см	00603	1926 оны 4-р сарын 1-ний өдрийн МАН-ын Төв Хороо, Засгийн Газрын тогтоол шийдвэрээр хамгаалалтад авсан. Сэргээн засварлагдаж байгаагүй. Хуулбар хийгдэж байгаагүй. БХОМ-н үзмэрийн бүртгэл данснууд /1980, 1997-1998, 2007-2008 он, 2018-2019он/	Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг үнэт Дурсгалт зүйлийн зэрэглэлд нэр дэвшүүлэх, Хянан шийдвэрлэх журамын 2.1.–ийн дараах шаардлагад нийцсэн. Үүнд: 2.1.1.эх хувь байх; 2.1.2.тухайн төрлийн дурсгалт зүйлийн гол төлөөлөл байх; 2.1.3.Монголчуудын язгуур эрх ашигт харшлахгүй байх; 2.1.4.өмчлөлийн маргаангүй байх; 2.1.5.судалгаа, эрдэм шинжилгээний эргэлтэд орсон байх; 2.1.6.соёлын өвийн бүртгэл, мэдээллийн санд бүртгэлтэй байх.
5.	Насны гурав Аюуш	24-2-1833	1	Өн.99см Өр.72см	00590	1926 оны 4-р сарын 1-ний өдрийн МАН-ын Төв Хороо, Засгийн Газрын	Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг үнэт

				Өн.212см Өр.131см		тогтоол шийдвэрээр хамгаалалтад авсан. Сэргээн засварлагдаж байгаагүй. Хуулбар хийгдэж байгаагүй. БХОМ-н үзмэрийн бүртгэл данснууд /1980, 1997-1998, 2007-2008 он, 2018-2019 он/	Дурсгалт зүйлийн зэрэглэлд нэр дэвшүүлэх, Хянан шийдвэрлэх журамын 2.1. –ийн дараах шаардлагад нийцсэн. Үүнд: 2.1.1.эх хувь байх; 2.1.2.тухайн төрлийн дурсгалт зүйлийн гол төлөөлөл байх; 2.1.3.Монголчуудын язгуур эрх ашигт харшлахгүй байх; 2.1.4. өмчлөлийн маргаангүй байх; 2.1.5.судалгаа, эрдэм шинжилгээний эргэлтэд орсон байх; 2.1.6.соёлын өвийн бүртгэл, мэдээллийн санд бүртгэлтэй байх.

/Нийт 5 дэсийн 5 ш үзмэр/

Гүйцэтгэсэн: Бүртгэл мэдээллийн санч Г.Баярмаа

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайдын
2010 оны 12 сарын 08 ны өдрийн 541 -р
тушаалын нэгдүгээр хавсралт

МОНГОЛ УЛСЫН ТҮҮХ, СОЁЛЫН ХӨДЛӨХ ДУРСГАЛТ ЗҮЙЛИЙН БҮРТГЭЛ

УБМС-ийн дугаар: 1122БОМ 00587

Өмчлөгч: Монгол улс	**РД:**
Эзэмшигч: Богд хааны ордон музей	**РД:** 9120572

Дурсгалын оршин байгаа хаяг: Улаан баатар хот, ХУД,1-р хороо, Чингисийн өргөн чөлөө, Богд Хааны Ордон Музей
Ашиглалтын байдал: БХОМ-н сан хөмрөгт

Дурсгалын нэр: Аюуш	**Хувийн дугаар:** 24-2-42
Орон нутаг, олон улс(шинжлэх ухаан)-ын нэр: са: Амитаюс,ту: Аюуш, Цэгмид, мо: Насан цаглашгүй	

☑ Эх бүтээл ☐ Хуулбар

Зэрэглэл: Ердийн	**Шийдвэр:**

Бүртгэлийн ангилал: Ерөнхий бүртгэл
Төрөл зүйл: Шашин шүтлэг->Бурхны зураг
Он цаг: Манжийн ноёрхлын үе / 1691 - 1911 он /,
Бүтээлчийн нэр ба сургууль хийц: нэр үл мэдэгдэх ,монгол
Материал: шороон будаг, торго

Хэмжээ	Өндөр (см)	Өргөн(зузаан) (см)	урт (см)	Голч (см)	жин (гр)
	0	54	83	0	0
77		150			

Гэрэл зураг: 2 ширхэг зурагтай

өмнө тал	**ар тал**	**хажуу тал**	**бусад**

Иж бүрдэл: 1 ширхэг	**Тоо ширхэг:** 1

Анх цуглуулсан, нээж илрүүлсэн: ҮШ Богдын ордонд байсан	
Хамгаалалтанд авсан тогтоол шийдвэр: 1926 оны 4-р сарын 1-ний өдрийн МАН-ын Төв Хороо, Засгийн газрын тогтоол шийдвэрээр	
Сэргээн засварласан байдал: сэргээн засварлагдаж байгаагүй **СЗБ №:**	**Хуулбар хийгдсэн байдал:** хуулбар хийгдэж байгаагүй

Тодорхойлолт: Зохиомжийн голд Аюуш бурхныг бурхан дүрслэлийн тиг зургийн дагуу улаан өнгөөр зурж дүрсэлжээ. Арслан чимэг бүхий хашлагтай,арслангийн толгой голлосон, хоёр талдаа шувуу чимэгтэй түшлэгтэй бадамлянхуа цэцгэн хээтэй дугариг суурин дээр Аюуш бурхан бүтэн очир завилгаагаар сууж оршино. Хоёр гараа урдаа авчран алгыг дээш харуулан эрхий хуруунуудыг нийлүүлж цэцгэн оройтой мөнхийн ташаантай бумба барьсан. Амгалан зөөлөн дүртэй,магнай дээрээ "урна"

зүүлт зүүсэн. Мөрөн дээгүүрээ ногоон хадаг үнжуулсан нь хоёр тарын буталга дээгүүр намирч орж ирсэн. Тэргүүний ард номын хүрд эргүүлснийг бэлгэдсэн ногоон дугаригтай. Зургийн баруун дээд буланд шар овоодой малгайтай ламтан, зүүн талд шар өнгийн хавтгай малгай өмссөн гэгээнтэн нар хажуу тийш харж сууна. Доод талын баруун буланд заан унасан Жалбуу, зүүн талд арслан хөлөглөсөн Жалбуу бурхад байна. Аюуш бурхны ар талд уулс, мод дүрслэгдсэн. Зураг ногоон хать хоргой захтай,шар торгон артай,улаан хоргой захтай,хив шалхавтай,бүчгүй,сум модон дог 2ш.

Гэмтэл өө сэв: чанар дунд.Гэмтэлгүй

Зориулалт: Анх шүтээний зориулалтаар бүтээгдэж 1926 оноос хойш өнөөг хүртэл үзмэрийн зориулалтаар хадгалагдаж байна.

Ховор түгээмэл байдал: одоо ховор болсон

Товч түүх: Аюуш бурхныг нас уртасгагч бурхан гэж сүсэгтэн олон шүтэж ирсэн. Энэ утгаар бүтээгдэж ҮШ Богдын ордонд байсан. 1926 онд ордон музей болсноор музейн үзмэр болж бүртгэгдсэн.

Гарал үүсэл: монгол

Шилжилт хөдөлгөөн: өөр тийш шилжээгүй

Судлагдсан байдал: БХОМ-н үзмэрийн бүртгэл данснууд/1980,1997-1998,2007-2008/

Хавсралт материалын тэмдэглэл:

Эзэмшигч өмчлөгчид хадгалагдаж байгаа:

Негатив №: 0 **Слайд №:** 0 **CD / DVD №:** 0 **Дүрс бичлэгийн хуурцаг №:** 0

УНБМСанд хадгалагдаж байгаа:

Негатив №: 0 **Слайд №:** 0 **CD / DVD №:** 0 **Дүрс бичлэгийн хуурцаг №:** 0

Бүртгэлийн бүрдүүлэлт хийсэн: Д.Алтаннавч, Сан хөмрөгч, 2009 оны 6 сарын 9 ны өдөр

УНБМСанд хүлээн авсан: , 2009 оны 6 сарын 9 ны өдөр

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайдын
2010 оны 12 сарын 08 ны өдрийн 541 -р
тушаалын нэгдүгээр хавсралт

МОНГОЛ УЛСЫН ТҮҮХ, СОЁЛЫН ХӨДЛӨХ ДУРСГАЛТ ЗҮЙЛИЙН БҮРТГЭЛ

УБМС-ийн дугаар: 1122БОМ 00603

Өмчлөгч: Монгол улс	**РД:**
Эзэмшигч: Богд хааны ордон музей	**РД:** 9120572

Дурсгалын оршин байгаа хаяг: Улаан баатар хот, ХУД,1-р хороо, Чингисийн өргөн чөлөө, Богд Хааны Ордон Музей
Ашиглалтын байдал: БХОМ-н сан хөмрөгт

Дурсгалын нэр: Аюуш	**Хувийн дугаар:** 24-2-40
Орон нутаг, олон улс(шинжлэх ухаан)-ын нэр: са: Амитаюс, ту: Авирмэд,Цэгмид, мо:Насан цаглашгүй	

☑ Эх бүтээл ☐ Хуулбар

Зэрэглэл: Зэрэглэлд хамрагдаагүй	**Шийдвэр:**

Бүртгэлийн ангилал: Ерөнхий бүртгэл
Төрөл зүйл: Шашин шүтлэг->Бурхны зураг
Он цаг: Манжийн ноёрхлын үе / 1691 - 1911 он /,
Бүтээлчийн нэр ба сургууль хийц: нэр үл мэдэгдэх ,монгол
Материал: шороон будаг, торго, даавуу

Хэмжээ	Өндөр (см)	Өргөн(зузаан) (см)	урт (см)	Голч (см)	жин (гр)
	0	126	168	0	0
184		315			

Гэрэл зураг: 1 ширхэг зурагтай

өмнө тал	**ар тал**	**хажуу тал**	**бусад**

Иж бүрдэл: 1 ширхэг	**Тоо ширхэг:** 1

Анх цуглуулсан, нээж илрүүлсэн: ҮШ Богдын ордонд байсан	
Хамгаалалтанд авсан тогтоол шийдвэр: 1926 оны 4-р сарын 1-ний өдрийн МАН-ын Төв Хороо, Засгийн газрын тогтоол шийдвэрээр	
Сэргээн засварласан байдал: сэргээн засварлагдаж байгаагүй **СЗБ №:**	**Хуулбар хийгдсэн байдал:** хуулбар хийгдэж байгаагүй

Тодорхойлолт: Аюуш бурхныг тод томруунаар бурхан дүрслэлийн тиг зургийн дагуу улаан өнгөөр зуржээ. Аюуш бурхан бадамлянхуа цэцгэн дугариг суурины саран дэвсгэр дээр бүтэн очир завилгаагаар сууж оршино. Хоёр гараа урдаа авчран алгыг дээш харуулан эрхий хуруунуудыг нийлүүлж ногоон навчин оройтой мөнхийн рашаантай бумба барьсан.Амгалан зөөлөн дүртэй,магнай дээрээ "урна" чимэгтэй, тал саран хэлбэрийн нарийхан хар хөмсөгтэй, нүм хэлбэрийн хагас аниастай бясалгал хийж буй шүртэй, эгц

гарын бүгалга дээгүүр намирч орж ирсэн. Цээжиндээ цагаан хадаг ташуу зангидсан. Тэргүүний ард жаахан хүрээ бүхий ногоон дугаригтай байгаа нь номын хүрд эргүүлсний бэлгэдэл.Их биеийн ард улаан,цэнхэр нарийн хүрээтэй, өргөн алтан хүрээ бүхий номин хөх алтан цацрагтай. Энэ нь бусдад туслах сэтгэлийн бэлгэдлийг илтгэнэ.Ар фон дэвсгэр нийтдээ цайвар цэнхэр өнгийн дээд хэсэгт нар, сарыг зурсан. Зураг ногоон эрээн магнаг захтай,цагаан ямбуу артай,бор,шар торгон захтай,хөх, бор, улаан алаг торгон бүч 2ш,шалхавч ба доггүй.

Гэмтэл өө сэв: чанар дунд.Гэмтэлгүй. Торго хуучивтар.

Зориулалт: Анх шүтээний зориулалтаар бүтээгдэж 1926 оноос хойш өнөөг хүртэл үзмэрийн зориулалтаар хадгалагдаж байна.

Ховор түгээмэл байдал: одоо ховор болсон

Товч түүх: Аюуш бурхныг нас уртасгагч бурхан гэж сүсэгтэн олон шүтэж ирсэн. Энэ утгаар бүтээгдэж ҮШ Богдын ордонд байсан. 1926 онд ордон музей болсноор музейн үзмэр болж бүртгэгдсэн.

Гарал үүсэл:

Шилжилт хөдөлгөөн: өөр тийш шилжээгүй

Судлагдсан байдал: БХОМ-н үзмэрийн бүртгэл данснууд/1980,1997-1998,2007-2008/

Хавсралт материалын тэмдэглэл:

Эзэмшигч өмчлөгчид хадгалагдаж байгаа:

Негатив №: 0 **Слайд №:** 0 **CD / DVD №:** 0 **Дүрс бичлэгийн хуурцаг №:** 0

УНБМСанд хадгалагдаж байгаа:

Негатив №: 0 **Слайд №:** 0 **CD / DVD №:** 0 **Дүрс бичлэгийн хуурцаг №:** 0

Бүртгэлийн бүрдүүлэлт хийсэн: Д.Алтаннавч, Сан хөмрөгч, 2009 оны 7 сарын 21 ны өдөр

УНБМСанд хүлээн авсан: , 2009 оны 7 сарын 21 ны өдөр

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайдын
2010 оны 12 сарын 08 ны өдрийн 541 -р
тушаалын нэгдүгээр хавсралт

МОНГОЛ УЛСЫН ТҮҮХ, СОЁЛЫН ХӨДЛӨХ ДУРСГАЛТ ЗҮЙЛИЙН БҮРТГЭЛ

УБМС-ийн дугаар: 1122БОМ 00590

Өмчлөгч: Монгол улс	**РД:**
Эзэмшигч: Богд хааны ордон музей	**РД:** 9120572

Дурсгалын оршин байгаа хаяг: Улаан баатар хот, ХУД,1-р хороо, Чингисийн өргөн чөлөө, Богд Хааны Ордон Музей
Ашиглалтын байдал: БХОМ-н сан хөмрөгт

Дурсгалын нэр: Насны гурав/Аюуш/	**Хувийн дугаар:** 24-2-1833
Орон нутаг, олон улс(шинжлэх ухаан)-ын нэр: са: Амитаюс,,ту: Авирмэд, Цэгмид,Аюуш, мо:Насан цагаашгүй	

☑ Эх бүтээл ☐ Хуулбар

Зэрэглэл: Зэрэглэлд хамрагдаагүй	**Шийдвэр:**

Бүртгэлийн ангилал: Ерөнхий бүртгэл
Төрөл зүйл: Шашин шүтлэг->Бурхны зураг
Он цаг: Манжийн ноёрхлын үе / 1691 - 1911 он /,
Бүтээлчийн нэр ба сургууль хийц: нэр үл мэдэгдэх ,монгол
Материал: шороон будаг,торго, даавуу

Хэмжээ	Өндөр (см)	Өргөн(зузаан) (см)	урт (см)	Голч (см)	жин (гр)
	0	63	96	0	0
100		190			

Гэрэл зураг: 0 ширхэг зурагтай

өмнө тал	**ар тал**	**хажуу тал**	**бусад**

Иж бүрдэл:	**Тоо ширхэг:** 1

Анх цуглуулсан, нээж илрүүлсэн:
Хамгаалалтанд авсан тогтоол шийдвэр:
Сэргээн засварласан байдал: **СЗБ №:** **Хуулбар хийгдсэн байдал:**

Тодорхойлолт: Сэртэн аргаар бүтээсэн бүтээл. Алтлаг шар дэвсгэр дээр жижгээр олон тооны Аюуш бурхныг өнгө ялган бийрний хөнгөн цохилтоор зурж голд нь Аюуш бурхныг бурхан дүрслэлийн тиг дүрслэлийн дагуу улаан өнгөөр зурсан.Лянхуа цэцгэн хээтэй дугариг суурин дээр Аюуш бурхан бүтэн очир завилгаагаар сууж оршино. Хоёр гараа урдаа авчран алгыг дээш харуулан эрхий хуруунуудыг нийлүүлж мөнхийн рашаантай бумба барьсан. Амгалан зөөлөн дүртэй,магнай дээрээ "урна" чимэгтэй, тал саран хэлбэрийн нарийхан хар хөмсөгтэй, нүм хэлбэрийн хагас аниастай бясалгал хийж буй нүдтэй,

ард номын хүрд эргүүлсний өлгөгдсөн ногоон дугариг тай. Их биеийн ард улаар шар өргөн хүрээ бүхий номин цэнхэр алтан саа цацрагтай. Зурагхар эрээн өртэй,ногоон хоргойгоор захалсан,шар хив артай,шар,улаан хоргой захтай,хив артай,шар хадаг шалхавчтай,улаан пүүсүү бүч 2ш,сум модон дог 2ш. Торго хуучивтар.

Гэмтэл өө сэв: чанар дунд.Гэмтэлгүй

Зориулалт: Анх шүтээний зориулалтаар бүтээгдэж 1926 оноос хойш өнөөг хүртэл үзмэрийн зориулалтаар хадгалагдаж байна.

Ховор түгээмэл байдал: одоо ховор болсон

Товч түүх: Аюуш бурхныг нас уртасгагч бурхан гэж сүсэгтэн олон шүтэж ирсэн. Энэ утгаар бүтээгдэж ҮШ Богдын ордонд байсан. 1926 онд ордон музей болсноор музейн үзмэр болж бүртгэгдсэн.

Гарал үүсэл:

Шилжилт хөдөлгөөн: өөр тийш шилжээгүй

Судлагдсан байдал: БХОМ-н үзмэрийн бүртгэл данснууд/1980,1997-1998,2007-2008/

Хавсралт материалын тэмдэглэл:

Эзэмшигч өмчлөгчид хадгалагдаж байгаа:

Негатив №: 0 **Слайд №:** 0 **CD / DVD №:** 0 **Дүрс бичлэгийн хуурцаг №:** 0

УНБМСанд хадгалагдаж байгаа:

Негатив №: **Слайд №:** **CD / DVD №:** **Дүрс бичлэгийн хуурцаг №:**

Бүртгэлийн бүрдүүлэлт хийсэн: Д.Алтаннавч, Сан хөмрөгч, 2009 оны 10 сарын 19 ны өдөр

УНБМСанд хүлээн авсан: , 2009 оны 10 сарын 19 ны өдөр

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайдын
2010 оны 12 сарын 08 ны өдрийн 541 -р
тушаалын нэгдүгээр хавсралт

МОНГОЛ УЛСЫН ТҮҮХ, СОЁЛЫН ХӨДЛӨХ ДУРСГАЛТ ЗҮЙЛИЙН БҮРТГЭЛ

УБМС-ийн дугаар: 1122БОМ 00573

Өмчлөгч: Монгол улс	**РД:**
Эзэмшигч: Богд хааны ордон музей	**РД:** 9120572

Дурсгалын оршин байгаа хаяг: Улаан баатар хот, ХУД,1-р хороо, Чингисийн өргөн чөлөө, Богд Хааны Ордон Музей
Ашиглалтын байдал: БХОМ-н сан хөмрөгт

Дурсгалын нэр: Аюуш	**Хувийн дугаар:** 24-2-17
Орон нутаг, олон улс(шинжлэх ухаан)-ын нэр: са: Амитаюс, ту: Аюуш, Авирмэд, Цэвэгмид, мо: Насан цаглашгүй	

☑ Эх бүтээл ☐ Хуулбар

Зэрэглэл: Зэрэглэлд хамрагдаагүй	**Шийдвэр:**

Бүртгэлийн ангилал: Ерөнхий бүртгэл
Төрөл зүйл: Шашин шүтлэг->Бурхны зураг
Он цаг: Манжийн ноёрхлын үе / 1691 - 1911 он /,
Бүтээлчийн нэр ба сургууль хийц: нэр үл мэдэгдэх ,монгол
Материал: шороон будаг, торго, даавуу

Хэмжээ	Өндөр (см)	Өргөн(зузаан) (см)	урт (см)	Голч (см)	жин (гр)
	0	43	62	0	0
67		124			

Гэрэл зураг: 2 ширхэг зурагтай

өмнө тал	**ар тал**	**хажуу тал**	**бусад**

Иж бүрдэл: 1 ширхэг	**Тоо ширхэг:** 1

Анх цуглуулсан, нээж илрүүлсэн: ҮШ Богдын ордонд байсан
Хамгаалалтанд авсан тогтоол шийдвэр: 1926 оны 4-р сарын 1-ний өдрийн МАН-ын Төв Хороо, Засгийн газрын тогтоол шийдвэрээр

Сэргээн засварласан байдал: сэргээн засварлагдаж байгаагүй **СЗБ №:**	**Хуулбар хийгдсэн байдал:** хуулбар хийгдэж байгаагүй

Тодорхойлолт: Шар дэвсгэр дээр /сэртэн/ жижгээр олон тооны нас уртасгагч Аюуш бурхныг улаанаар зурж зохиомжийн голд томоор Аюуш бурхныг мөн сэртэн аргаар томоор зурсан.Зураг хөх хоргой захтай,шар торгон артай,зургийг улаан,шар хоргойгоор захалсан,хив шалхавчтай,улаан торгон бүч 2ш ,доггүй.Торго хуучивтар

Ховор түгээмэл байдал: одоо ховор болсон

Товч түүх: Аюуш нас уртасгагч бурхан. Сэртэн аргаар бүтээсэн үүнийг анх шүтээний зориулалтаар сүмд өлгөхөөр бүтээгдэж ҮШ Богдын ордонд байсан. 1926 онд ордонг музей болоход үзмэр болж бүртгэгдсэн.

Гарал үүсэл:

Шилжилт хөдөлгөөн: өөр тийш шилжээгүй

Судлагдсан байдал: БХОМ-н үзмэрийн бүртгэл данснууд/1980,1997-1998,2007-2008/

Хавсралт материалын тэмдэглэл:

Эзэмшигч өмчлөгчид хадгалагдаж байгаа:

Негатив №: 0 **Слайд №:** 0 **CD / DVD №:** 0 **Дүрс бичлэгийн хуурцаг №:** 0

УНБМСанд хадгалагдаж байгаа:

Негатив №: 0 **Слайд №:** 0 **CD / DVD №:** 0 **Дүрс бичлэгийн хуурцаг №:** 0

Бүртгэлийн бүрдүүлэлт хийсэн: Д.Алтаннавч, Сан хөмрөгч, 2009 оны 6 сарын 7 ны өдөр

УНБМСанд хүлээн авсан: , 2009 оны 6 сарын 7 ны өдөр

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайдын
2010 оны 12 сарын 08 ны өдрийн 541 -р
тушаалын нэгдүгээр хавсралт

МОНГОЛ УЛСЫН ТҮҮХ, СОЁЛЫН ХӨДЛӨХ ДУРСГАЛТ ЗҮЙЛИЙН БҮРТГЭЛ

УБМС-ийн дугаар: 1122БОМ 00539

Өмчлөгч: Монгол улс	**РД:**
Эзэмшигч: Богд хааны ордон музей	**РД:** 9120572

Дурсгалын оршин байгаа хаяг: Улаан баатар хот, ХУД,1-р хороо, Чингисийн өргөн чөлөө, Богд Хааны Ордон Музей
Ашиглалтын байдал: БХОМ-н сан хөмрөгт

Дурсгалын нэр: Аюуш	**Хувийн дугаар:** 24-2-01
Орон нутаг, олон улс(шинжлэх ухаан)-ын нэр: са: Амитаюс, тү: Аюуш,Цэгмид, мо: Насан цаглашгүй	

☑ Эх бүтээл ☐ Хуулбар

Зэрэглэл: Зэрэглэлд хамрагдаагүй	**Шийдвэр:**

Бүртгэлийн ангилал: Ерөнхий бүртгэл
Төрөл зүйл: Шашин шүтлэг->Бурхны зураг
Он цаг: Манжийн ноёрхлын үе / 1691 - 1911 он /,
Бүтээлчийн нэр ба сургууль хийц: нэр үл мэдэгдэх ,монгол
Материал: шороон будаг,торго, даавуу

Хэмжээ	Өндөр (см)	Өргөн(зузаан) (см)	урт (см)	Голч (см)	жин (гр)
	0	28	44	0	0
39		82			

Гэрэл зураг: 2 ширхэг зурагтай

өмнө тал	**ар тал**	**хажуу тал**	**бусад**

Иж бүрдэл: 1 ширхэг	**Тоо ширхэг:** 1

Анх цуглуулсан, нээж илрүүлсэн: ҮШ Богдын ордонд байсан	
Хамгаалалтанд авсан тогтоол шийдвэр: 1926 оны 4-р сарын 1-ний өдрийн МАН-ын Төв Хороо, Засгийн газрын тогтоол шийдвэрээр	
Сэргээн засварласан байдал: сэргээн засварлагдаж байгаагүй **СЗБ №:**	**Хуулбар хийгдсэн байдал:** хуулбар хийгдэж байгаагүй

Тодорхойлолт: Зохиомжийн голд тод томруунаар Аюуш бурхныг бурхан дүрслэлийн тиг зургийн дагуу улаан өнгөөр зурж дүрсэлжээ.Бадамлянхуа цэцгэн хээтэй дугариг суурин дээр Аюуш бурхан нь бүтэн очир завилгаагаар сууж оршино. Хоёр гараа урдаа авчран алгыг дээш харуулан эрхий хуруунуудыг нийлүүлж ногоон навчин оройтой мөнхийн рашаантай бумба барьсан.Нүүрний төрх: амгалан зөөлөн дүртэй,магнай дээрээ "урна" чимэгтэй, тал саран хэлбэрийн нарийхан хар хөмсөгтэй, нүм хэлбэрийн

унжуулсан нь хоер тарын бугалга дээгүүр намирч орж ирж байна. Бөгсөн биедээ улаар шар өнгийн банзал өмссөн. Тэргүүний ард болон их биеийн ард номын хүрд эргүүлсний бусдад сэтгэлийн хүч туслахын бэлгэдэл болсон дугаригтай. Аюуш бурханы урд 5 мэдрэхүйг бэлгэдсэн хадаг бүхий бумба, толь зэргийг дүрсэлж үзүүлсэн. Ар фон дэвсгэр нийтдээ цайвар цэнхэр өнгийн Баруун дээд талд цагаанаар сарыг, зүүн улаанаар нарыг тус тус зурсан. зураг нь улаан хать хоргой захтай,ногоон хаглин артай,улаан,цэнхэр хаглин давхар шалхавтай,улаан торгон бүч 2ш,гуулин дог 2ш.

Гэмтэл өө сэв: чанар дунд. Хүрээ торго он цагийн элэгдлээр хуучирсан.

Зориулалт: Анх шүтээний зориулалтаар бүтээгдэж 1926 оноос хойш өнөөг хүртэл үзмэрийн зориулалтаар хадгалагдаж байна.

Ховор түгээмэл байдал: одоо ховор болсон

Товч түүх: Аюуш бурхныг нас уртасгагч бурхан гэж сүсэгтэн олон шүтэж ирсэн. Энэ утгаар бүтээгдэж ҮШ Богдын ордонд байсан. 1926 онд ордон музей болсноор музейн үзмэр болж бүртгэгдсэн.

Гарал үүсэл:

Шилжилт хөдөлгөөн: өөр тийш шилжээгүй

Судлагдсан байдал: БХОМ-н үзмэрийн бүртгэл данснууд/1980,1997-1998,2007-2008/

Хавсралт материалын тэмдэглэл:

Эзэмшигч өмчлөгчид хадгалагдаж байгаа:

Негатив №: 0 **Слайд №:** 0 **CD / DVD №:** 0 **Дүрс бичлэгийн хуурцаг №:** 0

УНБМСанд хадгалагдаж байгаа:

Негатив №: 0 **Слайд №:** 0 **CD / DVD №:** 0 **Дүрс бичлэгийн хуурцаг №:** 0

Бүртгэлийн бүрдүүлэлт хийсэн: Д.Алтаннавч, Сан хөмрөгч, 2009 оны 6 сарын 13 ны өдөр

УНБМСанд хүлээн авсан: , 2009 оны 6 сарын 13 ны өдөр